

provincie :: Utrecht

Notulen

*van het verhandelde in de vergadering
van Provinciale Staten van Utrecht*

gehouden op 1 november 2006

Notulen

van het verhandelde in de vergadering

van Provinciale Staten van Utrecht

gehouden op 1 november 2006

Naamlijst

van de leden van Provinciale Staten van Utrecht

Vergadering 1 november 2006

drs. R.P.F. Bijkerk, voorzitter

L.C.A.W. Graafhuis, griffier

R. van Benthem, Eemnes

dr. R. Bisschop, Veenendaal

drs. R.P.F. Bijkerk, Veenendaal

drs. W.J. Bos, Oud Zuilen

mevr. ir. S. van Bruggen, Amersfoort

ir. D.J. van den Burg, Utrecht

J.L.M.M. Damen, Leersum

mevr. drs. M.C. Das, Utrecht

mevr L.C. Dekkers-Raadsen, Harmelen

M.C. van Dijk, Maarssen

drs. A.J. Ditewig, Bilthoven

mevr. P. Doornenbal-van der Vlist, Lopik

mevr. mr. K.J. Fokker, Driebergen

drs. J.H. Gaaikema, Mijdrecht

M. van de Groep, Bunschoten

H. Hooijer, Amersfoort

E. Jongasma, Kamerik

mevr. A. Jonkers-Cornelisse, Eemnes

mevr. I. van de Kamp, Amersfoort

mevr. G.B. van Keulen-Saenger, Tull en 't Waal

S.J. Klarenbeek, Soesterberg

H.R.A.L. Klein Kranenburg, Hagestein

J.F.M. Kloppenborg, Utrecht

M. van der Kolk, Utrecht

J. Konijnenbelt, Leusden

drs. J.A.J. Konings, Vleuten

A.T.A. Koopmanschap, Utrecht

mevr. J.C. Kramer, Bunschoten

C.J. van Kranenburg, Driebergen

mevr. D. Lamers-Tiecken, Nieuwegein

M.F. van Leeuwen, Maartensdijk

dr. B. Levering, Montfoort

mr. A.G. van Malenstein, Maarn

mr. drs. G.T.A. Menges, Woerden

drs. A. Najib, Utrecht

mevr. H. Nap, Veenendaal

W. de Niet, Zeist

drs. B. Nugteren, Utrecht

mevr. S.D. Oosterhuis, Leusden

mevr. drs. ing. I.L. Oostlander, Amersfoort

drs. J.H.A. van Oostrum, Houten

drs. J.Ph. Overbeek, Utrecht

mevr. P. Pieper-Hagen, Mijdrecht

J.R. Ploeger, Utrecht

drs. W.M. van der Poel, Loenen aan de Vecht

P.C. Pollmann, Doorn

G.M. Putters, Soestdijk

E.M.M. Rateland, Woerden

mevr. A.H. Raven, Utrecht

mr. J.G.M. Reerink, Zeist

mr. drs. F.Th.M. Rohof, Utrecht

drs. T.G.P.M. Ruijs, Zeist

J.L.N. Schreurs, Utrecht

P. Seldenrijk, Eemnes

mr. J.J.J. Streefland, Utrecht

S.D. Swane, Maarssen

mevr. ir. A.A. Swets, Utrecht

drs. R. Vis, Amersfoort

F.J. Vos, Werkhoven

L. de Vries, Harmelen

drs. R.E. de Vries, Utrecht

ir. B.A. Witteman, Kockengen

Bladwijzer

op de notulen van Provinciale Staten van Utrecht

Vergadering 1 november 2006

Onderwerp	Pagina	Nummer
STATEN (provinciale)		
Voorstel van 1 november 2006, dienst/sector Griffie, nummer PS2006BEM40, inzake de vaststelling van de profielschets nieuwe commissaris van de Koningin in Utrecht. Daartoe besloten	11 - 25	PS2006BEM40
Voorstel van 1 november 2006, dienst/sector Griffie, nummer PS2006BEM41, tot vaststelling van de Verordening op de vertrouwenscommissie en benoeming van de leden van de vertrouwenscommissie commissaris van de Koningin in Utrecht 2006. Daartoe besloten.....	25	PS2006BEM41

Presentielijst

Vergadering 1 november 2006

J.W. Remkes, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

mr. drs. A.J. Vos, hoofd Kabinet Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

R. van Benthem, Eemnes
drs. R.P.F. Bijkerk, Veenendaal
drs. W.J. Bos, Oud Zuilen
mevr. ir. S. van Bruggen, Amersfoort
ir. D.J. van den Burg, Utrecht
J.L.M.M. Damen, Leersum
mevr. drs. M.C. Das, Utrecht
mevr. L.C. Dekkers-Raadsen, Harmelen
M.C. van Dijk, Maarssen
drs. A.J. Ditewig, Bilthoven
mevr. P. Doornenbal-van der Vlist, Lopik
mevr. mr. K.J. Fokker, Driebergen
M. van de Groep, Bunschoten
H. Hooijer, Amersfoort
E. Jongasma, Kamerik
mevr. I. van de Kamp, Amersfoort
mevr. G.B. van Keulen-Saenger, Tull en 't Waal
J.F.M. Kloppenborg, Utrecht
M. van der Kolk, Utrecht
J. Konijnenbelt, Leusden
C.J. van Kranenburg, Driebergen
mevr. D. Lamers-Tiecken, Nieuwegein
M.F. van Leeuwen, Maartensdijk
dr. B. Levering, Montfoort
mr. A.G. van Malenstein, Maarn
mr. drs. G.T.A. Menges, Woerden
mevr. H. Nap, Veenendaal
W. de Niet, Zeist
drs. B. Nugteren, Utrecht
mevr. S.D. Oosterhuis, Leusden
drs. J.H.A. van Oostrum, Houten
drs. J.Ph. Overbeek, Utrecht
mevr. P. Pieper-Hagen, Mijdrecht
J.R. Ploeger, Utrecht
P.C. Pollmann, Doorn
G.M. Putters, Soestdijk
E.M.M. Rateland, Woerden
mevr. A.H. Raven, Utrecht
mr. J.G.M. Reerink, Zeist

drs. T.G.P.M. Ruijs, Zeist
J.L.N. Schreurs, Utrecht
mr. J.J.J. Streefland, Utrecht
S.D. Swane, Maarssen
F.J. Vos, Werkhoven
L. de Vries, Harmelen
ir. B.A. Witteman, Kockengen

Afwezig:

mr. B. Staal, voorzitter
dr. R. Bisschop, Veenendaal
drs. J.H. Gaaikema, Mijdrecht
mevr. A. Jonkers-Cornelisse, Eemnes
S.J. Klarenbeek, Soesterberg
H.R.A.L. Klein Kranenburg, Hagestein
drs. J.A.J. Konings, Vleuten
A.T.A. Koopmanschap, Utrecht
mevr. J.C. Kramer, Bunschoten
drs. A. Najib, Utrecht
mevr. drs. ing. I.L. Oostlander, Amersfoort
drs. W.M. van der Poel, Loenen aan de Vecht
mr. drs. F.Th.M. Rohof, Utrecht
P. Seldenrijk, Eemnes
mevr. ir. A.A. Swets, Utrecht
drs. R. Vis, Amersfoort
drs. R.E. de Vries, Utrecht

J.G.P. van Bergen, Wijk bij Duurstede

Leden van Gedeputeerde Staten

J. Binnekamp, IJsselstein
mr. J.H. Ekkers, Vianen
mevr. mr. J.G.J. Kamp, Breukelen
drs. J.P.J. Lokker, Soest
dr. G. Mik, Utrecht

Opening

De VOORZITTER: Ik open de vergadering van de Staten van Utrecht. Er is bericht van verhindering binnengekomen van mevrouw Kramer en mevrouw Oostlander en de heren Bisschop, Gaaikema, Klarenbeek, Konings, Koopmanschap, Van der Poel, Rohof, Vis en R. de Vries. Mevrouw Dekkers heeft gemeld dat zij iets later zal komen.

Dit is een heel bijzonder samenzijn. Wij praten vanmiddag over de profielschets van onze nieuwe commissaris, wij stellen de verordening vast aangaande de vertrouwenscommissie en wij stellen ook de samenstelling van die commissie vast.

Graag heet ik allereerst van harte welkom onze minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de heer Remkes, en de heer Vos, hoofd kabinetszaken van het departement.

Ik moet direct al met een formeel punt beginnen. Conform het reglement van orde doe ik de Staten het verzoek of zij ermee kunnen instemmen dat de minister zo dadelijk bij het agendapunt 2 het woord voert. Ik zie nu instemmend geknik; dat is altijd een spannend moment.

PS2006BEM40

Profielchets nieuwe commissaris van de Koningin in Utrecht

De VOORZITTER: Bij het begin van dit agendapunt is het misschien goed even stil te staan bij de gang van zaken. Zoals u hebt kunnen lezen is in het fractievoorzittersconvent het voorstel voor de profielschets in gezamenlijkheid voorbereid. Mevrouw Raven zal zo dadelijk de profielschets presenteren namens de fractievoorzitters. Daarna geven wij de minister graag gelegenheid om te reageren en eventueel vragen te stellen. Dat laatste zou mij niets verbazen als ik de notulen van Zeeland en Gelderland daarop nasla. Daarna maken wij een ronde langs de fracties waarbij de fractievoorzitters of de andere fractiewoordvoerders duidelijk maken hoe zij aankijken tegen de profielschets. Daarbij kunnen zij eigen accenten en aandachtspunten naar voren brengen. Tevens kunnen zij ingaan op eventuele vragen van de minister. Vervolgens komt de minister aan het woord voor een nadere reactie. Als daar behoefte

aan is, dan is er daarna nog een heel korte tweede termijn.

U ziet ons hier op een wat andere dan de gebruikelijke manier zitten. Sommigen spreken van een kersttafel. Ik wijs erop dat dit rood en wit de kleuren van onze provincie zijn. Van ons achter deze tafel wordt enige fysieke inspanning verwacht want het spreekgestoelte staat wat onhandig achter ons. Daarom hebben wij echter een mooie draaistoel en de minister heeft zelfs een stoel op wieltjes.

Ik geef nu het woord aan mevrouw Raven om namens het fractievoorzittersconvent de profielschets te presenteren.

Mevrouw RAVEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter!

De profielschets die door het fractievoorzittersconvent is opgesteld, bestaat uit drie punten. In het eerste deel geven wij de unieke positie aan die Utrecht heeft in het centrum van ons land. In het tweede deel van de profielschets gaan wij in op de Utrechtse aanpak van het dualisme, waarbij wij begrepen hebben dat het een gewenningsproces is geweest dat in het Utrechtse gekarakteriseerd kan worden als het zich niet verliezen in geneuzel en langdurige interne discussies over de invulling van de nieuwe rol van de Provinciale Staten. Hierbij is gekozen voor een pragmatische benadering. In het derde deel van de profielschets praten wij over het profiel van de commissaris van de Koningin die wij graag in Utrecht wensen. Daarbij hebben wij enkele eisen geformuleerd, waarbij wij hebben gesteld dat de commissaris binnen het krachtenspel van de verhoudingen tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten een initiërende, verbindende en pro-actieve rol vervult. Een rol die volledig past bij een krachtvolle aanpak van maatschappelijke vraagstukken zoals beschreven in het Statenwerkplan en in het coalitieakkoord van Gedeputeerde Staten. Het Statenwerkplan wordt jaarlijks geactualiseerd. In het kader van de komende verkiezingen wordt nu reeds gewerkt aan overdrachtdossiers voor de strategisch relevante onderwerpen.

Dan hebben wij enkele kenmerken opgesteld waarvan wij wensen dat de nieuwe commissaris van onze provincie die zal hebben. Die kenmerken hebben wij in tien punten geformuleerd die ik nu zal voorlezen.

- Allereerst vinden wij dat de commissaris van de Koningin een persoonlijkheid moet zijn die als boegbeeld uitdraagt wat de provincie Utrecht is en wil zijn.
- De commissaris van de Koningin is een bruggebouwer, een voor alle inwoners van de provincie toegankelijke commissaris die luistert en die een open houding heeft ten aanzien van uiteenlopende levensbeschouwelijke opvattingen en culturele achtergronden.
- Ook is de commissaris iemand met oog voor verhoudingen, iemand die mensen bindt, bijeenbrengt en die aandacht heeft voor alle belangen.
- Iemand met natuurlijk gezag, die integer is en die dat ook uitstraalt. Iemand die boven partijbelang denkt en handelt.
- Een bestuurder met ruime ervaring in en affiniteit met het openbaar bestuur, die gevoel heeft voor bestuurlijk-ambtelijke verhoudingen en die zich concentreert op het proces en het resultaat.
- Een netwerker die de weg én de mensen kent in de Randstad, Den Haag en Brussel en die contacten en affiniteit heeft met bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.
- Een actieve en alerte voorzitter die de kwaliteit van de besluitvorming bewaakt en die Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten stimuleert binnen de gescheiden verantwoordelijkheden van het duale stelsel, om samen te werken aan de gemeenschappelijke doelen.
- Een commissaris van de Koningin die zich inzet voor eenheid in het optreden van het bestuur en de ambtelijke organisatie, die daarbij een coördinerende rol vervult en die de kwaliteit van de dienstverlening en de bestuurlijke processen bewaakt.
- Een commissaris van de Koningin met uitstekende communicatieve vaardigheden en gevoel voor humor.
- Iemand waarvan de eventuele nevenfuncties goed samengaan met de vervulling van het ambt.

Dat zijn de voorwaarden of eisen die wij aan de nieuwe commissaris van de Koningin stellen. Ik denk dat de profielschets nu door de voorzitter overhandigd zal worden.

De VOORZITTER: Dat zal na het einde van de beraadslaging gebeuren. Ik geef nu graag de minister gelegenheid om op het voorgaande te reageren.

De heer REMKES (minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben blij dat u, voorzitter, als toelichting bij deze draaistoel gaf, dat die draaimgelijkheid dient voor het lichamelijke gemak van de minister in relatie tot het spreekgestoelte. Dus niet zozeer op het veronderstelde politieke gedrag. Nu eerst iets over de procedure. Het bericht over de vacature zal morgen in de Staatscourant worden geplaatst. De sollicitatietermijn zal op 25 november gesloten worden. Het is ook goed – en wellicht ten overvloede – om in uw gezelschap te benadrukken dat de procedure volstrekt vertrouwelijk dient te zijn. Ik zeg er dan ook maar bij dat, zo dat onverhoopt niet vertrouwelijk mocht blijven en de bron daarvan tot dit huis is terug te voeren, ik dan geen acht zal slaan op de aanbeveling. Vertrouwelijkheid staat, wat mij betreft, volstrekt voorop. Het is ook goed om te zeggen dat mijn uitgangspunt is dat uiteindelijk de kandidaat wordt benoemd die als eerste op de meervoudige aanbeveling van de Staten staat, tenzij zeer zwaarwegende overwegingen zich daartegen verzetten. Mijn eigen politieke voorkeur zal daarbij geen rol spelen. De inzet voor de procedure – ik vertrouw erop dat dit zal lukken – is dat uw Staten op 1 maart 2007 een nieuwe cvdK mogen begroeten.

Bij de vaststelling van mijn eigen selectie spelen enkele criteria een rol. In de eerste plaats is daar een algemeen oordeel over de benoembaarheid en de geschiktheid van een kandidaat, waarbij ik vanzelfsprekend ook zal letten op het functioneren van de commissaris als rijksorgaan. Vanzelfsprekend is er in de tweede plaats ook een belangrijke plek voor de criteria die u schetst in de profielschets. Wat ik, gelet op de totale samenstelling van het cvdK-gezelschap in ons land, daarbij mis, is dat er ook wel met een bijzonder oog gekeken zal worden naar vrouwelijke sollicitanten. In de profielschets heb ik dat gemist, maar ik ga er eigenlijk van uit dat u dat zo vanzelfsprekend vindt dat het daarom niet nodig vond daaraan aandacht te schenken in de profielschets. Als dat zo is, dan ben ik het ook daarmee van harte eens.

In de laatste plaats heb ik natuurlijk ook wel te letten op de totale politieke verdeling van de cvdK-posten over het land, ofschoon ik daarbij niet zeg dat dit van doorslaggevende betekenis is.

Ten slotte is het in dit verband misschien nog zinnig te vermelden dat er op mijn departement gewerkt wordt aan wijziging van de regelgeving die tot doel heeft dat de maximum ontslagleeftijd van cvdK's en van burgemeesters wordt verhoogd van 65 naar 70 jaar.

Ik heb bij de profielschets een paar vragen. In de tien punten die zojuist aan de orde zijn gesteld, komt bij mij het beeld naar voren dat u een zware commissaris zoekt. Dat begrijp ik overigens volledig en ik ben het daarmee van harte eens. Een zware commissaris met een stevige persoonlijkheid die zichtbaar is en die ook zijn mond open mag doen. Waarop misschien bij de nadere beschouwingen ingegaan zou kunnen worden, is de vraag tot hoe ver dat mag gaan. Verwacht u van uw nieuwe commissaris dat die zich ook in het inhoudelijke debat mengt? Mag de nieuwe commissaris zich inhoudelijk profileren? Dan heb ik het echter niet over partijpolitiek.

Ten tweede heb ik vragen over het element in de profielschets waarin staat dat de Staten in het kader van het dualisme bewust ruimte hebben geboden voor een eigenstandige invulling van de vice-voorzitter van de Staten. Wat betekent dat voor de rol van de cvdK?

Een derde element waar ik vragen bij heb, is, waar in de profielschets wordt gesproken over 'ruime ervaring in en affiniteit met het openbaar bestuur'. Sluit u daarmee uit dat uw commissaris andere roots heeft dan uitsluitend die in het openbaar bestuur? Ik vind een nadere toelichting op dat punt nog wel nodig.

Een laatste punt waarover ik vragen heb, betreft datgene wat u onder punt 10 in de profielschets zegt over nevenfuncties, namelijk dat die goed moeten samengaan met de vervulling van het ambt. Misschien dat in de nadere toelichting daarover nog een verduidelijking gegeven kan worden. Bij dat punt heb ik namelijk vraagstekens geplaatst ten aanzien van wat voor u daarbij wel en wat niet acceptabel is. Ik vind dat temeer van belang omdat het element cvdK en nevenfuncties, zoals u allen weet, zo af en toe tot gevoelige publiciteit leidt.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik stel nu de fractievoorzitters in de gelegenheid in te gaan op de vragen van de minister en hun eigen aandachtspunten en accenten duidelijk te maken. Ik geef

nu eerst opnieuw het woord aan mevrouw Raven, maar nu in haar rol als fractievoorzitter van het CDA.

Mevrouw RAVEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Net zoals de commissaris van de Koningin heb ik vandaag ook meerdere petten op.

Op 21 augustus jl. verscheen er van de zijde van Gedeputeerde Staten van Utrecht een opmerkelijk persbericht. GS pleitten daarin voor een randstaautoriteit. De dag erna verscheen er opnieuw een persbericht. De commissaris van de Koningin in de provincie Utrecht kondigde aan dat hij zijn ontslag heeft ingediend. Het leek erop dat de commissaris meteen eieren voor zijn geld had gekozen. Het was dan ook niet zo verwonderlijk dat in het blad Binnenlands Bestuur een column verscheen met de titel: "De laatste commissaris van Utrecht". Vandaag praten wij over het profiel van een nieuwe commissaris van de Koningin in de provincie Utrecht. Of dit de laatste zal zijn, waag ik te betwijfelen.

De profielschets heeft u ontvangen. Namens de CDA-fractie zal ik graag een paar punten uit de profielschets accentueren. Daarbij zal ik tevens ingaan op de opmerkingen die u hebt gemaakt. Wij vinden het belangrijk dat een commissaris van de Koningin een bruggenbouwer is die bovendien toegankelijk is. Toegankelijk jegens de burgers zoals in de profielschets staat, maar ook toegankelijk voor en naar Statenleden. Wij willen wat dat betreft een mensenmens die extern makkelijk communiceert en die ook intern sociaalvaardig is. Wat betreft de bestuurlijke kwaliteiten spreekt het voor zichzelf dat wij een ervaren bestuurder wensen, die de belangen van de provincie Utrecht op vele fronten behartigt. Dat daarbij een groot netwerk van belang is, spreekt voor zichzelf. Een commissaris van de Koningin heeft verschillende functies; populair gezegd draagt hij verschillende petten: voorzitter van PS, voorzitter van GS en rijksorgaan.

In het kort ga ik nu in op de kwaliteiten die wij ten aanzien van die verschillende functies stellen.

Als voorzitter van PS verwachten wij een commissaris die met betrokkenheid de vergaderingen leidt, die toegankelijk is voor de Statenleden, die de ambitie heeft de duale positie van PS ten opzichte

van GS pro-actief recht te doen, die met PS zich mede inzet om PS zichtbaar te krijgen bij de bevolking en die stimulerend werkt om samen met GS doelen te verwezenlijken. Wij verwachten in dat kader dat de nieuwe commissaris naar de burgers uitstraalt dat de provincie een samenspel is van PS en GS. Niet moet naar buiten gecommuniceerd worden dat, als GS een visie heeft waarover PS zich nog dienen uit te spreken, dan de provincie een visie heeft. De commissaris moet de verhoudingen herkennen en bewaken.

Als voorzitter van GS verwachten wij een commissaris die een samenbindende persoonlijkheid is en die een coördinerende functie vervult. Het is van het grootste belang dat het college van GS een collegiaal bestuur vormt. De commissaris van de Koningin moet daarbij een belangrijke rol vervullen. Ook verwachten wij van de nieuwe commissaris van de Koningin dat hij een zogeheten trekker moet kunnen zijn bij ingewikkelde processen of platforms. De huidige commissaris is voorzitter van de commissie Heuvelrug, de commissie Vecht- en Plassengebied en van de NV Utrecht. Wij verwachten dat de nieuwe commissaris dit soort taken ook op zich zal nemen.

De minister gaat over de functie van rijksorgaan. Dan spreken wij met name over veiligheid en openbare orde. Dat er sprake van betrokkenheid en affiniteit bij deze onderwerpen moet zijn, spreekt voor zich.

De commissaris van de Koningin heeft dus drie petten op. Dat kan soms verwarrend zijn als het gaat om uitspraken die een commissaris doet. Dan ga ik nu meteen in op wat de minister heeft gevraagd.

Voor een buitenstaander is het onderscheid moeilijk te maken met welke pet op een commissaris iets zegt. Als de commissaris van Utrecht iets vindt, dan vindt de provincie dat. Wij willen geen commissaris die publicitair voor de troepen uitloopt en zijn eigen stokpaardjes berijdt. Laat dat duidelijk zijn.

Ik begon mijn verhaal met het standpunt van GS over een randstadautoriteit. Dat wij als PS een uitspraak hebben gedaan dat wij het met GS niet eens zijn heeft nauwelijks aandacht gekregen. In de profielschets staat dan ook dat de commissaris van de Koningin zich inzet voor eenheid in optreden van bestuur en ambtelijke organisatie. Voor het

CDA is deze voorwaarde van groot belang. Wij willen een commissaris die primair de visie van de Staten – het hoogste orgaan – uitdraagt.

In de profielschetsvergadering van de provincie Zeeland geeft de minister over dit onderwerp ook zijn opvatting. Ik citeer: "... moet er wel enige ruimte zijn voor gedachteontwikkeling en ideeën van de nieuwe commissaris." Wat het CDA betreft, moet dat ook kunnen, maar de ideeën moeten wel in de lijn van de Staten liggen. De minister voegde er in Zeeland nog aan toe: "Als dit zou worden uitgesloten, zou de nieuwe commissaris wel erg veel tijd overhouden voor nevenfuncties." Die link vind ik niet zo voor de hand liggen, alsof er veel tijd in het constant ventileren van allerlei opvattingen zou moeten zitten. Voor het communiceren binnen GS, binnen de Staten, binnen de ambtelijke organisaties, met de Utrechtse burgers en met de voor de belangen van de provincie relevante netwerken zal eerder te weinig dan te veel tijd zijn. Er is voor een voorzitter van PS en van GS dus – los van diens Kroonrol – voldoende werk aan de orde. De honorering zal daar ook op gebaseerd zijn.

Ik zal namens de CDA-fractie nog iets zeggen over nevenfuncties. Wij zijn niet tegen het hebben van nevenfuncties. Sterker nog wij vinden het van belang dat de commissaris op velerlei terreinen betrokken is bij de samenleving. Dat beperkt zich volgens het CDA niet tot de publieke en semi-publieke functies, maar speelt in de breedte: daar waar mensen actief aan het werk zijn. Dat betekent dat wij in de visie van het CDA ook commerciële nevenfuncties niet afwijzen, maar in onze ogen gaat het primair om functies in de profit- en non-profitsector die naar hun aard op de publieke zaak zijn gericht.

Voor alle nevenfuncties – in de profit- en non-profitwereld – geldt dat zij verenigbaar moeten zijn met dat wat de provincie voorstaat en dat zij vanzelfsprekend de hoofdfunctie niet belemmeren, ook qua tijdsbesteding, maar die versterken.

In de profielschets staat niets opgenomen over een voorkeur voor een man of een vrouw. Dat staat er bewust niet in. Het CDA is immers van mening dat de beste benoemd moet worden en wij sluiten dan ook niet een sekse uit en wij spreken evenmin een voorkeur uit. Het instellen van een vertrouwenscommissie betekent dat het gaat om

een commissaris die benoemd wordt door de Kroon na een aanbeveling van de Staten. Het CDA zou overigens het liefst een enkelvoudige aanbeveling zien, zoals verwoord is in ons nieuwe verkiezingsprogramma. Daarmee doen wij tegelijkertijd de uitspraak dat wij tegen een gekozen commissaris zijn.

Tot slot de termijn waarop de commissaris wordt benoemd. Wij zijn blij te horen dat als het aan de minister ligt, er op 1 maart 2007 een nieuwe commissaris van de Koningin in de provincie Utrecht aan de slag kan. Dat betekent dat de minister voortvarend aan de slag moet, net als de vertrouwenscommissie. Of zoals, ze in Groningen zouden zeggen: Nait soezen moar doun.

De VOORZITTER: Dank u wel. Het woord is aan de heer Levering namens de PvdA.

De heer LEVERING (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Mijnheer de minister. In het fractievoorzittersconvent hebben wij omstandig gesproken over de profielschets. Het is nu aan ons om per partij enkele accenten te leggen. Ik begin met een belangrijk accent. De PvdA heeft in deze Statenzaal in de afgelopen periode gesproken over de nevenfuncties van commissarissen. Daarbij hebben wij een voorkeur uitgesproken voor het niet hebben van commerciële nevenfuncties en een beperking van het aantal ervan. Wat de inkomsten daarvan betreft, heeft de minister zelf al het een en ander gedaan, dus daarover hoeven wij het nu niet meer te hebben. Het zal duidelijk zijn dat wij de functie van commissaris van de Koningin zien als een volwaardige functie waarbij het niet nodig is dat die opgetuigd wordt met allerlei nevenfuncties. Het is natuurlijk wel zo dat zo'n commissaris voeling moet hebben met de rest van de samenleving. Het kan dus zeer goed het geval zijn dat die nevenfuncties daarin passen. Van commerciële nevenfuncties zien wij echter niet zo de zin in.

Het gaat goed met de provincie Utrecht. Wij verwachten daarom een groot aantal zeer geschikte kandidaten voor deze functie. Het zal dan ook zo zijn dat het intern wel goed zal gaan met deze benoeming. Het gevaar ligt vooral op wat ons van buitenaf bedreigt, zouden wij kunnen zeggen. Mevrouw Raven heeft het al gezegd: het bericht

over het vertrek van onze huidige commissaris was nog niet uit of in Binnenlands Bestuur was al te lezen dat dit meteen de laatste commissaris van de provincie Utrecht zou zijn. Het middenbestuur in Nederland staat voortdurend ter discussie.

Wij, als Statenleden, zijn ervan overtuigd dat het middenbestuur een zeer belangrijke functie vervult en dat is niet overal zo. Daarnaast is er in de Randstad van alles aan de hand. Als wij kijken naar de commissaris die hier de plek zal gaan innemen, zal dat vooral ook iemand moeten zijn die in de naaste toekomst dat verhaal kan aangaan. Dat wil zeggen: er zal van alles gaan gebeuren in de Randstad. Er wordt gesproken over een randstadautoriteit. Wij willen echter een commissaris die niet benauwd uitgaat van het Utrechts belang, maar die belangen in het geheel van de Randstad kan dienen. Dat betekent dan natuurlijk ook in welk verband wij in de toekomst het middenbestuur zullen aantreffen.

Als het gaat om deze benoeming zouden wij natuurlijk kunnen zeggen hoe het in 2006 in een volwassen democratie mogelijk is dat er nog sprake is van benoeming bij functies van die orde. Zou dat niet allang een gekozen figuur moeten zijn? Nu, laten wij wat dat betreft maar de voordelen van beide nemen. Als ik terugkijk naar de afgelopen twintig jaar, ook bij burgemeesterbenoemingen, dan is zo'n functionaris in principe allang een gekozen functionaris. De minister heeft het daarnet zelf al gezegd: hij is van plan om gewoon de voordracht van de Staten te volgen. Zo gaat het tegenwoordig ook. Ik kan mij niet voorstellen dat als er geen sprake is van een negatief oordeel over de algemene benoembaarheid – de vertrouwenscommissie van Utrecht zou dat echter nooit voor haar rekening nemen – dan zal het niet zo zijn dat een Nederlandse minister van Binnenlandse Zaken tegen die voordracht ingaat. Eigenlijk is er al sprake van een gekozen commissaris. Kijk, wij kiezen ook de Staten representatief. De vertrouwenscommissie is een vertegenwoordiging vanuit de Staten. Men zou kunnen zeggen dat er sprake zal zijn van een gekozen commissaris, maar dan is er toch iets interessants aan de hand. Ik zou er immers voorlopig niet aan moeten denken dat zo'n commissaris een partijman zou zijn. Als die gekozen wordt, betreft dat natuurlijk iemand van een politieke partij die het lastig zal hebben om

zijn partijpolitieke bindingen achter zich te laten. Wat mij betreft, is de situatie die wij nu voor ons hebben, een situatie die mijn voorkeur heeft. Ik onderstreep daarbij mijn opvatting dat die commissaris ook in staat is om boven de partijen te staan, omdat die niet een onmiddellijke partijbinding heeft. Dus zeg maar: het beste van twee werelden. In reactie op de vragen die de minister zojuist heeft gesteld: mag die commissaris zijn mond opendoen, mag hij zich inhoudelijk profileren? Ja, maar die commissaris moet natuurlijk wel de rest van GS niet voor de voeten lopen. Ik weet niet of dat bij de huidige of bij vorige commissarissen het geval was, maar het is duidelijk dat dit duidelijk niet de bedoeling is. Het moet echter wel iemand zijn die een opvatting heeft, anders gaat het aan de collegetafel ook niet goed.

Wat de eigenstandige invulling van de positie van de vice-voorzitter betreft, willen wij wel graag dat de commissaris een echte binding houdt met de Staten. Onze voorkeur gaat ernaar uit dat de commissaris gewoon de voorzitter van de Provinciale Statenvergadering blijft. Moet de man of vrouw – natuurlijk ook nadrukkelijk vrouw – een bestuursachtergrond hebben? Daarvan zeg ik heel graag dat het er wel eens op lijkt dat iedereen dat kan, alsof je ze zo van buiten naar binnen kunt vliegen. Onze opvatting is dat iemand die zo'n belangrijke en prominente functie moet vervullen daar echt een goede bestuurlijke ervaring tegenover moet kunnen stellen, anders zal hij voor ons niet geschikt zijn.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Swane.

De heer SWANE (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Excellentie. In feite is het buitengewoon jammer dat wij vandaag in uw aanwezigheid moeten praten over de profielschets van de nieuwe commissaris van de Koningin voor de provincie Utrecht. Volgens de VVD-fractie is de huidige cvdK, Boele Staal, een meer dan uitstekend boegbeeld van deze provincie. Zijn beste eigenschap is die van brugbouwer bij uitstek. Voorts is hij een voorbeeld van iemand die de rollen van de cvdK uitstekend weet te onderscheiden: PS, GS en rijksheer. Als dat overal zo zou zijn, kan de huidige discussie hierover in Den Haag achterwege blijven. Het vinden van

een gelijkwaardige opvolger zal dan ook warempel niet eenvoudig zijn.

Zojuist heeft de fractievoorzitter van het CDA de door de fractievoorzitters namens de Staten opgestelde profielschets voorgelezen. Namens de VVD-fractie plaats ik daar in het kort enkele accenten bij. De nieuwe cvdK zal een dynamische persoonlijkheid moeten zijn die zijn of haar sporen in bestuurlijk opzicht verdient heeft. Iemand die bij voorkeur landelijk dan wel internationaal bestuurlijk actief is geweest en die een brede ervaring heeft opgedaan. Een persoon die de weg kent in Den Haag, maar ook in Brussel. Ik noem in dit verband speciaal Brussel, omdat wij immers in toenemende mate afhankelijk zijn geworden van de besluiten die daar genomen worden; besluiten die van eminent belang zijn voor de Randstad en daarmee voor de provincie Utrecht. Wij vinden het belangrijk dat de nieuwe commissaris een sterke affiniteit heeft met het bedrijfsleven en dat hij die weet om te zetten in bestuurlijke daadkracht ter bevordering van de economische activiteiten en daarmee de werkgelegenheid in onze provincie. De kandidaat zal goede contacten met het bedrijfsleven moeten hebben en die moeten kunnen opbouwen. In dit verband merk ik overigens op dat de VVD het toejuicht als de toekomstige commissaris nevenfuncties vervult, zowel in het bedrijfsleven als in maatschappelijke organisaties. Van de kandidaat wordt door de VVD verwacht dat deze enerzijds visionair is, maar anderzijds niet steeds voor de troepen uit loopt. Iemand dus die aan de ene kant openstaat voor ideeën en suggesties en die mensen en organisaties de ruimte wil geven, maar anderzijds ook iemand die inspirerend en stimulerend optreedt. Iemand die kan relativiseren, maar die zich wel betrokken toont. Iemand die voorzitter van GS is, maar die niet probeert in z'n eentje heel GS te zijn.

Excellentie, wij weten dat wij veel vragen van een nieuwe commissaris van de Koningin in onze provincie. Dat heeft er natuurlijk mee te maken dat wij het goed gewend zijn, maar ook met het gegeven dat de provincie Utrecht als belangrijke economische motor van Nederland recht heeft op een uitstekend boegbeeld. Ook de andere kant van onze provincie zal zijn of haar uitdrukkelijke belangstelling moeten hebben. Met deze 'andere kant' bedoelen wij de landschappelijke en maatschappelijke

kant van onze provincie. Het spanningsveld tussen bijvoorbeeld de vijf nationale landschappen in onze provincie, en de ruimtebehoefte voor wonen, economie en infrastructuur zullen veel vergen van het toekomstige college van GS. Daarbij zijn respect, het vermogen om knopen door te hakken en het actief netwerken, eigenschappen die de toekomstige commissaris eigen zullen moeten zijn.

Dan zal ik nog antwoorden op een aantal vragen die de minister heeft gesteld.

Allereerst: een vrouw. Ook de VVD gaat uitdrukkelijk voor de beste kandidaat. Op het moment waarop dat een vrouw is, zal dat ons een buitengewoon plezier doen.

Inhoudelijke profilering. Ik heb daarover in mijn betoog als iets gezegd. Natuurlijk mag een commissaris zich inhoudelijk profileren, maar wel binnen de grenzen die het beleid aangeeft.

In de rol tussen de cvdK en de vice-voorzitter zie ik in de Utrechtse verhoudingen weinig problemen. Wij hebben hier, zoals ook in de inleiding duidelijk wordt gesteld, het dualisme op een volgens ons volwassen wijze opgepakt. De taakverdeling tussen vice-voorzitter en cvdK heeft niet tot problemen geleid en zal naar onze stellige overtuiging evenmin tot problemen gaan leiden.

Waaruit moet de nieuwe cvdK afkomstig zijn? Het is denkbaar dat die persoon ergens anders van afkomstig is, maar dat is niet onze eerste gedachte. Het lijkt ons niet voor de hand te liggen, maar als dat wel gebeurt, zijn wij uitermate benieuwd wat wij dan doen. Op zichzelf zou die persoon primair uit het openbaar bestuur afkomstig moeten zijn. Wat de nevenfuncties betreft, sluit ik mij volledig aan bij het betoog dat het CDA daarover heeft gehouden. Voor de goede orde merk ik op dat het betoog van het CDA aansluit bij de uitspraken die de meerderheid van deze Staten over de meeste functie heeft gedaan. Zolang de cvdK zijn werk als cvdK maar goed doet, mag die wat ons betreft voluit nevenfuncties uitoefenen, zowel commercieel als maatschappelijk.

De VOORZITTER: Dank u wel. Het woord is aan de heer Nugteren namens GroenLinks.

De heer NUGTEREN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Mijnheer de minister. Wij spreken vandaag over een onderwerp dat maar zelden op

de agenda van de Staten staat: de opvolging van de aftredend cvdK. Zelden – ik heb dat even nagerekend – omdat de gemiddelde zittingsperiode vanaf 1850 negen jaar bedraagt, met uitersten tussen de één en twintig jaar. De eerste helft past dus heel goed in het gemiddelde. Dat neemt niet weg dat ook wij buitengemeen veel waardering hebben gehad voor de negen jaar die commissaris Staal hier heeft doorgebracht. Hij ging negen jaar geleden aan de slag. Zijn voorganger startte in 1985. Wij kunnen echter nog veel verder terugkijken, namelijk tot aan het begin van de zestiende eeuw met stadhouders, landdrosten en gouverneurs. Een bijzonder agenda-punt dus. Maar dat past bij de functie.

De functie van de commissaris is een bijzondere in ons staatsbestel. Die is eigenlijk open gedefinieerd, zoals überhaupt de taak van de provincie open gedefinieerd is. Een van de taken, het is al genoemd, is het voorzitten van onze vergadering. Daarover is discussie. Wij menen dat dit niet ten onrechte is. De taken van de commissaris zijn sinds 1850, toen deze werden beschreven door de heer Thorbecke, geëvalueerd. Wij vinden het heel belangrijk om dat te constateren. In oorsprong concentreerde hij een groot deel van de bestuurlijke provinciale macht in zijn persoon. De gedeputeerden waren toen hooguit zijn medewerkers en de Provinciale Staten vergaderden tweemaal per jaar. In de loop der tijden veranderde dit; het politiek bestuur kwam en het veranderde tot wat het nu is geworden. En hiermee veranderde ook de rol van de commissaris. Een aantal eigen taken van Gedeputeerde Staten en van Provinciale Staten, als rijksorgaan, maar eigenlijk toch onze meest centrale bestuurder over de man of vrouw die naar buiten treedt en die grote portefeuilleoverstijgende projecten kon trekken dan wel kon begeleiden. De commissaris heeft een bredere betekenis dan voor de provincie zelf. Dat hebben wij onlangs weer mogen constateren op allerlei terreinen. Maar het zijn nevenfuncties en wat ons betreft, heeft hij in niet-commerciële nevenfuncties veel meer betekenis dan alleen voor het provinciaal bestuur zelf.

Met het voor ons liggende concept van de profiel-schets en de verordening kunnen wij instemmen, zij het met enkele accenten die wij gaarne met u delen en waarover wij gaarne commentaar horen, ook van de minister.

Hij of zij moet een bekwaam bestuurder zijn die eenheid in bestuur en beleid bevordert. In dat opzicht vinden wij ook, net als voorgaande sprekers, dat deze man of vrouw ook inhoudelijk wat in te brengen moet kunnen hebben. Hij of zij moet echter niet buiten de grote lijn voor de troepen uit optreden, of hoe dan ook geformuleerd wordt. Hij moet ook in veel opzichten een bruggenbouwer zijn. Dat is een opdracht die wij, gezien allerlei discussies die er gaande zijn, meer dan ooit van belang vinden: de discussies rond de toekomst van de provincie in het algemeen en die van Utrecht in het bijzonder. In tegenstelling tot wat er in een recente kolom heeft gestaan van Binnenlands Bestuur, waarin de commissaris als een voorbijgaande factor werd beschreven en waarin werd gepleit voor de aanstelling van een waarnemend commissaris, vinden wij dat er juist wel behoefte is aan een volwaardige commissaris, een commissaris die bijdraagt aan de toekomst en de herkenbaarheid van onze provincie. Het is immers juist nu belangrijk te laten zien wat het middenbestuur is, waar de provincie voor staat. De discussies over de toekomst maken het noodzakelijk dat er een 150%-commissaris zal zijn en niet iemand die tijdelijk komt. Ik begrijp echter – en dat spreekt ons erg aan – dat de minister ook meent dat er een volwaardige commissaris moet komen en dat dit op korte termijn moet gebeuren. Vooral dat laatste spreekt ons bijzonder aan.

De twee discussies over de toekomst van de provincie die nu gaande zijn, hebben betrekking op het takenpakket en de grenzen van de provincie. En daarmee hebben ze ook te maken met de rol van de commissaris. De discussie over het takenpakket is onlangs door de VNG aangezwengeld. Ofschoon sommige gemeenten daarvan afstand hebben genomen, zingt deze discussie toch nog wel enige tijd door. Al was het maar omdat in sommige partijprogramma's voor de landelijke verkiezingen hierover opmerkingen zijn gemaakt.

Het voornaamste punt van kritiek van de VNG betrof de open agenda die de mogelijkheid heeft om zich naar omstandigheden met onderwerpen bezig te houden. Volgens ons is dat juist de maatschappelijke kracht van het middenbestuur in het huis van Thorbecke. Want wie terugkijkt naar de laatste 150 jaar ziet juist dat het additief vermogen van de provincie een mogelijkheid is

geweest om bij te dragen aan de ontwikkeling van de samenleving. Kijk naar het verkeer, naar de ruimtelijke ordening of kijk naar de vitaliteit van het platteland, om er maar een paar te noemen. De zaken veranderen.

De tweede discussie over de grenzen van de provincie is evenmin nieuw. Het idee van vier of vijf provincies, met Geelhoed weer nieuw leven ingeblazen, is overigens al eens, anderhalve eeuw geleden, gelanceerd door de latere gouverneur van de provincie Utrecht, Frederik van der Pol. Momenteel is de discussie niet ten onrechte gericht op de Randstad, gezien de economische en sociale belangen en krachten die daar liggen. Er zijn commissies ingesteld om daarover advies uit te brengen, maar al deze zaken betreffen ook de grenzen van onze provincie. Ik benadruk dat GroenLinks de discussie over het middenbestuur niet afwijst, ook niet als dat tot wijziging van de provinciegrens kan leiden. Het gaat er immers om op welke wijze de belangen van de Utrechtse bevolking bestuurlijk het beste georganiseerd kunnen worden. Het is de flexibiliteit van de provinciale besturen geweest die het bestaansrecht van de provincie in de afgelopen 150 jaar onderbouwd hebben. Hoe de toekomst van het middenbestuur er ook uit mag zien, voor ons staat het buiten kijf dat er een middenbestuur zal zijn. wij hoeven maar naar het buitenland te kijken en wij zien dat er altijd middenbesturen aanwezig zijn. Dat benadrukt het belang van een sterke commissaris.

Het beeld dat wij, gezien de bestuurskundige invalshoek, zouden pleiten voor een bestuurskundige commissaris moet ik ook weer even relativeren. Ik wil de bevolkingsgroep bestuurskundigen niet beledigen, maar wij vinden dat het een commissaris moet zijn die primair is verbonden met de ontwikkelingen in de samenleving. Die herkenbaar is in zijn of haar betrokkenheid hierbij. Een commissaris die openstaat voor sociale ontwikkelingen en vraagstukken, die gelooft in vernieuwing en dat de hele bevolking hierbij betrokken dient te zijn. Of anders gezegd: die de boel bij elkaar weet te houden. Juist in dit soort processen is de herkenbaarheid van de provincie van belang. Juist nu wordt het belangrijk om te laten zien waar de provincie staat en de commissaris heeft daarin een belangrijke rol te vervullen. Hij of zij is iemand die zich daarmee verbonden voelt

en die ook begrip heeft voor de kenniseconomie die in ontwikkeling is, die begrip heeft voor het belang van groen en dat soort zaken.

Tegen deze veranderende samenleving, die daarin altijd een rol speelt, merk ik ook iets op over de achtergrond van de toekomstige commissaris.

Zoals reeds is genoemd, is de commissaris een prominent lid van een landelijke partij. Dat heeft een aantal voordelen. Een bekwaam bestuurder is iemand die goede netwerken heeft. Maar dat is natuurlijk geen vereiste. In wezen is de functie van de commissaris zelf al losgekoppeld van het partijpolitiek besturen waarop het openbaar bestuur in Nederland is gebaseerd. Hij of zij mag dan wel een partijman of -vrouw zijn, partijpolitiek dient en mag geen rol daarbij spelen. De vraag van de minister of hij of zij iemand moet zijn die een traditie of een carrière heeft opgebouwd in het openbaar bestuur is wat ons betreft open.

In de profielschets staat onder andere vermeld dat de nieuwe commissaris een bruggenbouwer moet zijn die openstaat voor uiteenlopende levensbeschouwelijke en culturele achtergronden en die als gezicht van de provincie grote communicatieve vaardigheden moet bezitten.

Voor GroenLinks wordt de huidige samenleving gekenmerkt door het multiculturele karakter ervan. Dat geldt ook voor Utrecht. Twintig procent van de bevolking heeft een allochtone achtergrond, eerste of tweede generatie. Dit is overigens vergelijkbaar met landelijke percentages. In de grote steden ligt dat hoger: Amersfoort plus Utrecht omvatten ongeveer de helft van onze inwoners van allochtone afkomst. Langzamerhand zien wij dat deze groep deel gaat uitmaken van het openbaar bestuur. Volgens Nederlandse cijfers waren er in 1994 73 leden van de gemeenteraden die wij kunnen rekenen tot 'de nieuwe Nederlanders'. Bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen lag dat aantal op ruim 300. Dat is nog veel te weinig, maar het is groeiende. De integratie zet door. Ook het aantal wethouders van allochtone afkomst neemt toe. Ik hoop dat het duidelijk is waarvoor wij als GroenLinks pleiten. De provincie en de functie van de commissaris van de Koningin hebben hun bestaansrecht steeds ontleend aan het vermogen zich aan te passen aan de ontwikkelingen in de samenleving en op die manier er ook aan te kunnen blijven bijdragen.

We zien een serieuze mogelijkheid een commissaris te vinden met een directe affiniteit met de multiculturele samenleving. Als wij denken aan iemand van het type als de Amsterdamse wethouder Aboutaleb – het gaat mij hierbij niet om hem persoonlijk, maar om het soort bestuurder dat ons voor ogen staat – dan moeten wij vaststellen dat er in kringen van de nieuwe Nederlanders grote bestuurlijke talenten rondlopen. Mensen die nieuwe wegen durven in te slaan en die openstaan voor nieuwe vraagstukken, die mensen kunnen binden, die bruggen kunnen slaan en die gaan voor de inhoud en de oplossingen. Zo iemand die als rolmodel voor velen en voor de overheid kan gelden, zo iemand zou goed werken voor de Utrechtse samenleving en wat ons betreft is hij of zij meer dan welkom.

De VOORZITTER: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Van Keulen namens D66.

Mevrouw VAN KEULEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! Mijnheer de minister. Alhoewel er niks boven Groningen gaat, bent u er inmiddels vast van overtuigd dat Utrecht ook een prachtige provincie is, zo niet de mooiste. Maar dat hoort u natuurlijk in elke provincie. De profielschets zoals die door de fractievoorzitters is opgesteld, heeft onze instemming. Zoals mijn D66-collega het al eens uitdrukte: wij zoeken een duizendpoot die duizenden bloemen laat bloeien en zo'n duizendpoot zoeken wij ook. Het zal dus niet gemakkelijk zijn nog zo iemand te vinden.

D66 legt graag de nadruk op het punt dat onze nieuwe commissaris een netwerker, een lobbyist moet zijn. Iemand die niet alleen de weg kent in de provincies en in de Randstad, maar bovenal in Den Haag en Brussel. Wij willen een commissaris die pal staat voor de belangen van onze provincie, maar die niet uit het oog verliest dat er ook andere ontwikkelingen spelen.

D66 is niet tegen het hebben van nevenfuncties, maar die moeten wel in het belang van de provincie Utrecht zijn. Wij vinden het logisch dat de vergoeding, of een gedeelte daarvan, die de commissaris hiervoor ontvangt, terugvloeit in de provinciekas. Daarmee voorkomen wij dat de commissaris de meeste functies eventueel uit geldelijk gewin aanneemt. Ook tegenover de maatschappij vinden

wij dat een belangrijk signaal. Hopelijk komt er snel het wetsvoorstel waarin dat wordt geregeld. Voor de verkiezingen is dat helaas niet meer gelukt.

D66 is voor de functionele scheiding tussen het voorzitterschap van GS en dat van PS. Zolang de Provinciewet hierin echter niet voorziet, wil D66 graag, zoals ook in de profielschets staat, een actieve en alerte voorzitter die Provinciale Staten en de Statenleden belangrijk vindt, die daarvoor belangstelling heeft en toont, en die de Statenvergaderingen goed en betrokken voorziet. En dan graag met een vleugje humor. Zolang de commissaris zowel voorzitter is van GS als van PS, moet worden voorkomen dat de commissaris te veel aandacht aan collegezaken besteed, het duo-voorzitterschap moet immers in balans blijven.

Uiteraard moet de commissaris jegens de inwoners van de provincie toegankelijk zijn, in hen geïnteresseerd zijn en moet deze goed kunnen luisteren. Regenten zijn uit de tijd.

Het zal geen verbazing wekken als ik namens mijn fractie zeg dat wij graag hadden gezien dat de cvdK direct gekozen zou worden. Wij hebben begrepen dat het huidige kabinet hier niet voor is en in politiek Den Haag is dit momenteel helaas geen haalbare kaart. D66 blijft evenwel van mening dat in een volwaardige en volwassen democratie publieke bestuurders direct gekozen dienen te worden. Dus ook de cvdK.

Ten slotte benadruk ik dat kwaliteit voor D66 voorop staat en dat dit ondergeschikt is aan een politieke kleur of aan het feit of iemand een man of een vrouw is.

De heer VAN DE GROEP (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Mijnheer de minister. Vandaag is het dankdag voor gewas en arbeid. Deze dag die nog altijd ook in de achterban van de ChristenUnie van betekenis is, bepaalt bij ons het geloof dat de Schepper van hemel en aarde zijn vaderlijke zorg uitstrekt naar de mensen, ook voor hen die een functie vervullen in het openbaar bestuur van ons land en van deze provincie. Op tal van plaatsen wordt wekelijks voorbede gedaan voor onze land- en provinciebestuurders. Op een dag als deze dankdag mag daarom niet onvermeld blijven dat wij dankbaar zijn voor wat wij als provincie Utrecht in onze huidige commissaris, mr. Boele Staal, hebben

ontvangen. Het is al enkele keren gezegd dat hij, kort na de aankondiging van zijn voorgenomen vertrek, werd aangeduid als de laatste commissaris van de Koningin van Utrecht. In het artikel werd verondersteld dat de voortvarendheid van de minister in de discussie rondom de toekomst van het middenbestuur zou kunnen leiden tot de aanstelling van een waarnemer in het Utrechtse. Menig Statenlid sloeg de schrik om het hart.

Mijnheer de minister, u kent de standpuntbepaling van de Utrechtse Staten in genoemde discussie en u weet dat de provincie Utrecht het debat over de toekomst van ons middenbestuur niet schuwt, maar dat de Staten dit debat wel willen voeren vanuit een positie van eigen kracht van een presterende provincie die haar open huishouding in samenwerking met andere overheden en maatschappelijke partners actief en ambitieus vormgeeft. Zo'n provincie heeft na het vertrek van de huidige commissaris weer snel een nieuwe kapitein op haar Statenjacht nodig. Als fractie van de ChristenUnie zijn wij de minister en zijn kabinet zeer erkentelijk dat hij zijn voortvarendheid heeft getoond in de volledige medewerking aan de door deze Staten gewenste, spoedige vervulling van de komende vacature.

In de voorliggende profielschets is een tiental kwaliteiten voor onze commissaris benoemd. De ChristenUnie maakt graag van deze gelegenheid gebruik een tweetal punten daarvan te benadrukken. In de eerste plaats betreft dat het tweede punt waarin het gaat om een open houding ten aanzien van uiteenlopende levensbeschouwelijke opvattingen. In de lijn van de traditie van Utrechtse commissarissen zien wij graag dat ook de nieuwe commissaris goed op de hoogte is van de christelijke waarden en normen die onze samenleving, en ook het Utrechtse, stempelen. Wij verhullen niet dat wij het zouden toejuichen als de betrokken persoon ook zelf daarnaar leeft en handelt. Wij beseffen echter ook dat het erom gaat dat de beste kandidaat verdient straks benoemd te worden. Dat betekent tevens dat een deal over de politieke afkomst van de commissaris volgens ons niet aan de orde kan zijn, maar dat daarentegen kandidaten uit de zogeheten kleinere partijen niet bij voorbaat kansloos mogen zijn, maar ook louter op hun kwaliteiten beoordeeld moeten worden. In dit

verband hechten wij er met de andere fracties aan dat de minister het werk van de vertrouwenscommissie en het straks te nemen besluit van de Staten tot aanbeveling van een eerste en tweede kandidaat zal doen strekken tot de benoeming van onze eerste keus. Wij zullen van onze kant daarvoor de regels van strikte betrouwbaarheid van het proces eerbiedigen en bewaken.

De tweede opmerking over de profielschets betreft het vijfde punt inzake het functioneren als bestuurder. Gelet op de taken van de commissaris denken wij dan aan het belang van de veiligheid die ook in Utrecht als centrum en draaischijf van het land onder druk staat. De fractie van de ChristenUnie hecht eraan dat de nieuwe commissaris een wijze van besturen aan de dag legt waardoor voortgebouwd kan worden op de resultaten en positie die onze huidige commissaris in de veiligheidsregio Utrecht inneemt.

Wij zijn geneigd om op de vragen van de minister of de commissaris politiek-inhoudelijk actief mag zijn, positief te antwoorden. Ook de vorige fractievoorzitters hebben duidelijk gemaakt wat de grenzen daarvan behoren te zijn.

Wij zien een goede samenwerking tussen de voorzitter en de vice-voorzitter van PS als een noodzaak voor een goede ontwikkeling van het dualisme. De ontwikkeling die wij hebben doorgevoerd, willen wij niet kwijt en wij vragen dus ook een nieuwe voorzitter daar ruimte voor te geven, zonder dat deze zelf zijn of haar voorzitterschap van de Staten daarvoor hoeft op te geven. Alleen als er zaken van zijn of haar eigen portefeuille aan de orde zijn, kan de voorzitter worden vervangen. Wij zeggen ook dat wij in beginsel iemand zoeken uit het openbaar bestuur, gelet op de wegen die een commissaris van de Koningin moet kennen en benutten. Het is echter niet zo dat elke kandidaat van buiten daarmee per definitie onbenoembaar zou zijn. Deze vrouw of man zou dat dan wel aan moeten kunnen.

Als het gaat om de nevenfuncties, dan denken wij dat wij hier in Utrecht daarover een goede uitspraak hebben gedaan. Ook hebben wij een goede procedure om de cvdK ruimte te geven voor een eigen afweging na overleg met de Staten. De fractie van de ChristenUnie wil daarbij niet verhullen dat zij er de voorkeur aan geeft maat-

schappelijke functies te verkiezen boven commerciële en dat functies die een relatie hebben met de belangen van de provincie Utrecht te verkiezen zijn boven persoonlijke belangen. En dat alles als de hoofdtaak van de commissaris nergens in gevaar komt.

Uit het door de Staten straks vast te stellen profiel blijkt dat wij in Utrecht een man of vrouw zoeken die niet de ambitie heeft zelf de laatste commissaris van de Koningin van de provincie Utrecht te worden, die evenmin een tussenpaus wil zijn – de tijden dat de bisschoppen van Utrecht het hier voor het zeggen hebben, zijn immers allang voorbij – maar een volwaardige commissaris voor deze volwaardige en zelfbewuste provincie Utrecht.

De VOORZITTER: Dank u wel. Het woord is aan de heer Witteman namens de SP.

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Mijnheer de minister. Ik ga eerst inhoudelijk in op de vier vragen die de minister heeft gesteld.

Zou de nieuwe commissaris zich moeten mengen in het inhoudelijke debat? Ja, vindt de SP. Vanuit zijn of haar eigen kennis en kunde moet de nieuwe cvdK zich daarin kunnen mengen. Vooral om PS te steunen.

Wat de eigenstandige invulling betreft en de rol van vice-voorzitter, pleiten wij ervoor dat de nieuwe commissaris voorzitter is en blijft van PS en GS. Aangaande de ervaring en affiniteit met het openbaar bestuur, sluit de SP niet bij voorbaat een bestuurder uit. In mijn inleiding kom ik op de nevenfuncties nog terug.

Vandaag dienen wij de profielschets voor de nieuwe commissaris vast te stellen, aan de hand waarvan een sollicitatieprocedure kan worden gestart. De functie van commissaris van de Koningin is nog steeds een benoemde functie. Wij hebben echter de voorkeur voor een democratisch gekozen functionaris. Dat is echter nu niet de politieke realiteit. Daarom zullen wij ons zo goed mogelijk inspannen om een commissaris te krijgen die in overeenstemming is met de wensen van een zo groot mogelijk deel van de Utrechters. De fractievoorzitters, dan wel de vertrouwenscommissie, die een aanbeveling zal doen voor een nieuwe commissaris, heeft een belangrijke rol bij de uiteindelijke keuze van deze commissaris. Ook bij het opstellen van de profiel-

schets, aan de hand waarvan kandidaten kunnen vaststellen in welke mate zij geschikt zijn voor de functie, willen wij onze invloed aanwenden.

In de profielschets zijn in een tienpuntenlijstje de kwaliteiten geformuleerd die gebruikt kunnen worden bij de beoordeling van de kandidaten en de selectie daarvan. Veel van deze punten zijn overeenkomstig de punten die gehanteerd zijn bij de benoeming van onze huidige commissaris, de heer Staal. Met de heer Staal hebben wij een uitstekende commissaris gehad, ondanks dat wij uiteraard wel kritiek hadden op diens functioneren. Zijn nevenfuncties bij commerciële instellingen waren ons steeds een doorn in het oog. Bij zijn herbenoeming in 2003 heb ik deel uitgemaakt van de herbenoemingscommissie. Ondanks dat wij toen ook hebben gezegd dat nevenfuncties geen ongewenste belangenverstrengeling mogen hebben, konden wij niet voorkomen dat de heer Staal wat nevenfuncties betreft deel uitmaakt van de top 10 in Nederland. Wat dat betreft willen wij bij punt tien duidelijk maken dat voor ons het uitoefenen van eventuele onbetaalde nevenfuncties prima is, maar niet bij commercieel werkende instellingen of bedrijven.

Dan een nog veel belangrijker onderwerp. Ook de provincie Utrecht kent kwetsbare inwoners. Ik denk hierbij aan de jongeren die tussen de wal en het schip raken en ik denk aan de ouderen die geconfronteerd worden met de WMO en de commercieel functionerende zorginstellingen. Ik denk echter ook aan de boeren die in de afgelopen jaren in inkomen sterk achteruit zijn gegaan en aan gezinnen die van een minimuminkomen moeten rondkomen. De groep van kwetsbare inwoners is groot. Wij zien graag een commissaris komen die aantoonbare affiniteit heeft met de problematiek waarmee deze groepen inwoners dagelijks te maken hebben en zullen krijgen. Betrokkenheid bij de sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen is hiervoor onontbeerlijk. Aan mooie woorden hebben wij niet genoeg. De nieuwe commissaris zal voor ons moeten kunnen aantonen dat hij of zij echt de geschikte man of vrouw is voor deze functie. Dat de nieuwe commissaris daarnaast gevoel voor humor moet hebben, daaraan tillen wij niet zo zwaar. De afgelopen tien jaar is het voor de rest ook goed gegaan.

Wij wensen de vertrouwenscommissie wijsheid toe en wij hopen dat de minister tot een goede en

afgewogen keuze kan komen wat onze nieuwe commissaris betreft.

De VOORZITTER: Dank u wel. Het woord is aan de heer Van Leeuwen van de SGP.

De heer VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Mijnheer de minister. Met het vaststellen van deze profielschets geven de Staten van Utrecht een krachtig signaal af van het gewenste profiel van de te benoemen commissaris van de Koningin. Ook de SGP-fractie heeft met deze profielschets ingestemd en zij heeft behoefte enkele zaken nader te accentueren en op de vragen van de minister in te gaan.

Het mag duidelijk zijn dat de provincie Utrecht, het infrastructurele hart van Nederland, met een sterk economisch potentieel, een boeiende en monumentale culturele verscheidenheid, met een prachtig afwisselend landschap en een hoge bevolkingsdichtheid, een commissaris behoeft die ervoor gaat om de kernkwaliteiten van onze provincie te bewaren en uit te bouwen. Vandaar dat de profielschets opent met kernwoorden als 'persoonlijkheid' en 'boegbeeld'. Wat ons betreft zoeken wij daarom dus niet een procesbegeleider die op zichzelf een waardevolle competentie bezit, maar meer nog een regievoerder, een bruggenbouwer. Iemand die initiatieven neemt en die op een creatieve wijze een innovatieve bestuurder is. Concluderend dus: een bestuurder die weet dat hij of zij op de inhoud betrokken is en die daarop dan ook speler/spelster is, zonder zich echter te begeven in het politieke krachtenveld. Als het om de afbakening gaat, dan vinden wij die daar. Laat onze nieuwe commissaris bovenal ook een toegankelijke persoonlijkheid zijn als ambassadeur van onze provincie. Iemand die oor en oog heeft voor kwetsbare groepen in onze samenleving en die bereid is voorwaardenscheppend perspectief te bieden voor burgers en maatschappelijke organisaties die in meer dan gewone mate afhankelijk zijn van overheidsbetrokkenheid. Met andere woorden: wij hopen dat de nieuwe commissaris een groot invoelingsvermogen heeft en een warm pleitbezorger zal zijn van de sociale agenda. Die maatschappelijke antenne achten wij van grote waarde. Een technocratisch bestuurder doet afbreuk aan de roeping van de overheid die

immers een schild voor de zwakken in de samenleving dient te zijn.

Nu is het ambt van de cvdK onlosmakelijk verbonden aan een integere uitoefening daarvan. Juist in deze tijd waar bestuur en politiek aan respect dreigen in te boeten, is het van belang dat die integriteit die bestuursstijl bepaalt. Dát roept en versterkt het imago van de overheid.

De SGP-fractie wil ook een duidelijk accent leggen bij een bestuurlijke attitude waaruit respect en invoelingsvermogen spreekt voor levensbeschouwelijke opvattingen. In dat verband vragen wij ook aandacht voor de profilering van christelijke waarden en normen die God onze Schepper ons gegeven heeft tot welzijn van heel de samenleving. Het zou voor ons inderdaad van grote waarde zijn als de cvdK dat van binnenuit kan uitdragen. Uiteraard met respect voor de democratische rechtsorde.

Mijnheer de minister, gelet op de verdichting van het wegennet, de daarmee onder druk staande veiligheid in de leefomgeving, het intensieve doorgaande verkeer van veel gevaarlijke stoffen en actuele problemen in de samenleving achten wij het van groot belang dat openbare orde en veiligheid stevig verankerd zijn in het competentieprofiel van de nieuwe commissaris. Dat is voor ons een kerntaak van de overheid.

Op uw vraag over de wortels in het openbaar bestuur, vinden wij dat dit niet een noodzakelijke randvoorwaarde is, maar wel moet er natuurlijk die feeling zijn. Anders is het onmogelijk om van dit bijzondere ambt iets moois te maken. Als die ambitie er is dan blijft er wat ons betreft enige ruimte over voor het uitoefenen van nevenfuncties. Die moeten dan echter wel ondergeschikt zijn aan de hoofdfunctie. Die moeten bij voorkeur een meerwaarde hebben voor het uitoefenen van het ambt van commissaris van de provincie Utrecht. Dat geeft dan ook de beperking aan als het gaat om de omvang van nevenfuncties.

Wij verwachten van de nieuwe commissaris dat hij als voorzitter van GS, maar ook als voorzitter van de Staten, toegankelijk is voor alle Statenleden. Dat punt zou bindend moeten zijn. Wij verwachten ook dat de nieuwe commissaris op bepaalde dossiers een zekere onafhankelijke positie weet in te nemen

als het gaat om wat de landelijke trends zouden kunnen zijn. Zo mag hij wat ons betreft best enige afstand nemen van al te rigoureuze plannen tot herindeling van gemeenten. Per slot van rekening hebben wij nog maar 29 gemeenten in het Utrechtse. En laten wij ook enige ruimte over voor echte burgemeesterbenoeringen. De laatste tijd worden namelijk regelmatig gedeputeerden tot waarnemend burgemeester benoemd.

Misschien kan u, mijnheer de minister, uw licht laten schijnen op dit bijzondere Utrechtse bestuursmodel.

Een aangelegen punt van u en ook van ons – en dat vraagt ook een aangelegen antwoord – is uw vraag naar onze visie op de benoeming ten aanzien van de voorkeur van een man of een vrouw. U hebt dat verwoord met de woorden dat u een bijzonder oog hebt voor de positie van vrouwelijke kandidaten in de procedure. Ter wille van het evenwicht nemen wij dan de positie in dat wij een bijzonder oog zullen hebben voor de mannelijke kandidaat in de procedure. Daarbij zullen wij de kwaliteit uiteraard nadrukkelijk in het oog houden.

Ten slotte merken wij op dat onze nieuwe man Utrechtenaar met Utrechtenaren moet kunnen en willen zijn. Dat betekent dat hij midden in deze samenleving staat. Daarom ter afsluiting van onze bijdrage, als hekkensluiter van de Staten van Utrecht, zeg ik graag dat het een eer is geweest deze profielschetsbespreking te mogen afronden. Aan u is de eer om met deze profielschets straks de sollicitatieprocedure te openen. Ik spreek de wens uit dat wij samen met u tot een benoemingsprocedure kunnen komen die leidt tot een afronding voor 1 maart van de opvolging van de ook door ons zeer gewaardeerde, huidige commissaris van de Koningin, de heer Staal. Wij zullen in ieder geval ons buitengewoon inspannen om een dusdanige aanbeveling te doen dat in Utrecht, de parel der gewesten, de beste commissaris benoemd zal worden.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik dank de collega's voor hun beschouwingen en voor de expliciete beantwoording van de door de minister gestelde vragen. Ik bied nu de minister de gelegenheid om te reageren.

De heer REMKES (minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties): Mijnheer de Voorzitter! Op een enkel punt zal ik dat doen, maar niet dan nadat ik de Staten heb bedankt voor de nadere inkleuring die er op enkele onderdelen van de profielschets heeft plaatsgevonden bij de beantwoording van de door mij gestelde vragen.

Het kwam bij mij als een onverwachte, creatieve gedachte naar boven toen ik kennis nam van de gedachte dat Utrecht, gegeven de discussie over het middenbestuur en meer speciaal het middenbestuur in de Randstad, maar een waarnemend commissaris zou moeten krijgen. Die gedachte charmeerde mij overigens totaal niet. Stel dat wij op termijn zouden komen tot enige opschaling van een middenbestuur in de Randstad. Juist tegen die achtergrond hebben provincies behoefte aan krachtige bestuurders om het schip de goede haven binnen te loodsen. Er moet dus niet de uitstraling van die discussie uitgaan dat het allemaal een beetje minder volwaardig zou kunnen. Utrecht heeft dus recht op en behoefte aan een goede bestuurder, een volwaardige commissaris.

Waar het mij om ging bij mijn nadere vragen over de achtergrond bij het openbaar bestuur, werd niet zozeer vanuit de vraag ingegeven of er affiniteit dient te zijn met het openbaar bestuur. Vanzelfsprekend moet die affiniteit er zijn. Wie dat niet heeft, moet niet solliciteren. Ik kom echter regelmatig uitstekende bestuurders tegen die niet direct uit het openbaar bestuur komen en ik zou niet graag de uitstraling willen hebben dat de sollicitatie voor die goede bestuurders gesloten zou zijn. Dat werd ongetwijfeld ook niet bedoeld.

De woordvoerder van de ChristenUnie merkte in dit verband op dat naar zijn opvatting ook kandidaten van kleinere partijen niet bij voorbaat kansloos zouden moeten zijn. Daarmee ben ik het eens. Dat geldt trouwens ook voor mensen die niet meer of die geen lid zijn van een politieke partij. In principe is het ambt van burgemeester en het ambt van commissaris toegankelijk voor iedere Nederlander en Nederlandse. Kwaliteit geeft bij benoeming de doorslag.

Dan nog een enkele opmerking over de benoemingswijze. Er is door een enkele woordvoerder gepleit voor een gekozen commissaris. Mevrouw Raven heeft opgemerkt dat wij in de toekomst eigenlijk toe moeten naar enkelvoudige voordrach-

ten. Wat mij betreft komt die rechtstreeks gekozen commissaris er nooit. En wat dat betreft komt evenmin die enkelvoudige voordracht tot stand. Ik zal daar twee redenen voor noemen.

In de eerste plaats is het zo dat als wij daarvoor zouden kiezen dit dan een volstreekte ondergraving van de Kroonbenoeming betekent. Dan stelt de Kroonbenoeming materieel helemaal niets meer voor. In de tweede plaats heb ik op dit ogenblik een discussie met de cvdK's over de vraag of er in de toekomst eigenlijk niet wat meer profiel aan de commissaris als rijksorgaan moet worden gegeven. Op het moment dat wij dan zouden volstaan met een enkelvoudige voordracht hebben wij elke ruimte weggepoetst om daaraan materieel nog wat inhoud te geven.

Op het punt van de nevenfuncties merk ik nog op dat als het gaat om de combinatie van het ambt van commissaris en uitoefening van nevenfuncties, er drie dingen van belang zijn. In de eerste plaats moet er volstreekte transparantie zijn. In de tweede plaats moet het in de tijd gezien goed combineerbaar zijn met de uitoefening van de hoofdfunctie als commissaris. In de derde plaats moet er *coûte que coûte* een situatie van mogelijke belangenverstrengeling worden voorkomen. Vanuit die drie uitgangspunten dient er ruimte te zijn, zowel maatschappelijk maar misschien in een enkel geval ook in de zin van private nevenfuncties. Daar dient wel enige ruimte voor te zijn. Ik zou het betreuren als die ruimte linksom of rechtsom uitgesloten zou worden.

Ik zie uit naar een vruchtbare samenwerking met de vertrouwenscommissie uit het midden van de Staten. Zoals gezegd: wij zullen het daarheen leiden dat u maar een heel beperkte periode zonder commissaris zit.

De VOORZITTER: Ik dank u voor uw beantwoording. Is mijn conclusie juist dat wij de profielschets genoegzaam hebben besproken? Ik wijs er nog even op dat met voorrang het verslag van deze vergadering gemaakt zal worden, zodat eventuele belangstellenden kennis kunnen nemen van de hier gemaakte opmerkingen en beschouwingen. Ik concludeer dat de Staten kunnen instemmen met het voorgestelde besluit inzake de profielschets.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten met algemene stemmen overeenkomstig het voorstel van het fractievoorzittersconvent.

De VOORZITTER: Het ondertekende exemplaar reik ik hierbij uit aan de minister.

De heer REMKES (minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties): Mijnheer de Voorzitter! Zeer bedankt.

PS2006BEM41

Verordening op de vertrouwenscommissie en benoeming van de leden van de vertrouwenscommissie.

De VOORZITTER: Verlangt iemand hierover het woord? Indien dat niet het geval is, kunt u dan instemmen met het hierin voorgestelde besluit?

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel.

Sluiting

De VOORZITTER: Daarmee zijn wij gekomen aan het einde van deze vergadering. Ik dank u allen voor uw inzet en aanwezigheid. Ik heb het gevoel dat wij opgewekt voorwaarts gaan met deze procedure.

(Einde van de vergadering om 15.13 uur)

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten van 11 december 2006

De voorzitter,

De griffier,

